

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

2. Qua ratione dubitatio de illegitimo Natali removeatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Secundò. Quid post adhibitas diligencias morales, per quas non potuit suam dubitationem expellere: potuerint, ut legitimum, atque adeo irregularitate carentem se gerere?

10. Ad hoc postcrius Respondeo, affirmativè, cum Azor. *part. 1. lib. 2. cap. 19. quæst. 7. Dina part. 4. tr. 2. ref. 59.* Coninch. *de Sacr. d. 18. dub. 12.* Menoch. *de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 54. num. 20.* Merolla *l. 1. d. 3. c. 3. num. 258.* quia, ut supra vidimus, solum in facto homicidii debet quis in dubio se Irregularitatem tenere, non vero in aliis materiis. Vide, quæ dixi *lib. 1. in Decalog. cap. 3. §. 7. V. Legitimus.*

11. Ad illud prius, testibus Vasq. Covar. Tolet. quos citat, sequiturque G. Hurt. *de irreg. d. 2. diff. 17. n. 56.* Regin. *lib. 20. tr. 2. c. 78.* communis opinio tenet, se, dum de veritate querit debere, ut illegitimum, atque adeo, ut irregularitatem tenere, quia posset occurrere, quod inveniat, se verè illegitimum, atque adeo irregularitate affectum, celebrare. Verum ego legentibus considerandam offero doctrinam Caramuelis, *lib. 2. Theol. Moral. à num. 142 §. quæst. lib. 1. in Decalog. c. 3. §. 7. V. Matr. n. 4.* attuli, dicentis: conjuges bona fide tales, superveniente dubio de impedimento dirimente, interim, dum veritatem exquirunt, non privari facultate, quam bona fide possident, donec moraliter certò constet de impedimento. Videat ergo Lector, an id etiam in casu nostro affirmare possimus, quod idem cogitandum indicavi supra universaliter *c. 3. §. unic. n. 27.*

§. II. Qua ratione Dubitatio de illegitimo Natali removeatur.

1. **Q**ui natus est ex conjugata, præsumitur legitimus, nisi contrarium clare appareat, siquidem possidet tunc, esse filium ex matrimonio, is enim in Jure. *Quia Mater, ff. de in jus voc. filius est, quem nuptiæ demonstrant, & in dubiis, ut notat Menoch. de arbit. casu 89. n. 40. & de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 53. n. 3.* Mascard. *de prob. conf. 788.* Merolla *l. 1. d. 3. c. 3. n. 274.* aliique, semper præsumitur id, quod honestum est.

2. Rursus natus ex conjugata, cujus matrimonium sit invalidum ob aliquod impedimentum, sed tamen, vel uterque, vel etiam solus unus ex conjugibus inierit bona fide matrimonium, natus, inquam, ex tali conjugata filius, est legitimus, *C. Ex tenore qui filii sint legit. C. Cum inter C. Prælatum, C. quod nobis eod.* Latè Sanch. *lib. 8. de matr. d. 34. à n. 46.* quia ob bonam fidem, saltem unius ex Parentibus, Ecclesia, quasi venerando faciem illam externam matrimonii, noluit filios ex eo natos reputare illegitimos.

3. Idque verum etiam, pendente lite de validitate matrimonii, & dum parentes, præcepto judicis, essent interim separati, & etiam si postea illud matrimonium declaratur fuisse invalidum. Ita Jura, *C. Ex tenore qui filii sint legit. & DD. ut Sanch. loc. cit.* Giurba *ad consuetud. Mess. l. 1. c. 1. Gloss. 4. n. 61.* Maiolus *de success. leg. p. 1. q. 7.* Campan. *in divers. dub. 11. c. 13. à n. 140.* At tamen, sicuti hic reputatur filius legitimus, sic Parens reputandus sit legitimus Parens, ita, ut v. g. ejusmodi filio succedat, &c. negat Sanchez *loc. quem lege.*

4. His tanquam certis præhabitis, tria sunt ad Natalium veritatem expiscandam diligenter expendenda. Primo, Rumor, seu fama. Secundò, Testimonium Parentum. Tertiò, Tempus Nativitatis filii.

Rumor, seu Fama.

Vbi.

De Expositis, Remissivè.

5. Si, cum sis filius conjugatæ, adsit Fama contra tua Natalia, legitimum te pronuntio, nisi aliud addatur. Ratio est, quia Rumor, & Fama nihil probant contra ju-

stum possessorem, nisi aliis administratis adjuvant, ut tu nunc possides, esse filium ex nuptiis, atque adeo esse legitimum. Si verò ignorentur tui parentes, vel ex his alter, vel sis expositus, tunc majorem vim contra te habet fama, sed tamen non tollit omnino dubium contra te sola, donec alia fortiores superveniant conjecturæ.

De Expositis, si quid scire amplius cupis. Legisti nostri *Dec. c. 3. §. 7. V. Legitimus.*

Testimonium Parentum.

6. Non teneris fidem habere, teste Hentio, *lib. 3. c. 1. num. 10.* Sayr. *de cens. lib. 6. c. 10. n. 37. V. Quarta l. Joann. Præp. de irregul. q. 5. dub. 16. n. 12.* Marti adnotati, te esse illegitimum, etiam si morti proxima iuraveris, neque teneris habere fidem utrique parenti. Ita Alvar. in *C. per tuas, n. 4. de prob. ubi Glossa V. judic. & per Azor. in manu. de irreg. d. 2. p. 2. c. 6. num. 11.* ubi respondetur ad *c. Transmissa qui filii sint legit. allatum contra nos à Sanch. mox citando, si idem asserant quicquid dicant Sanch. *cens. d. 50. §. 4. num. 7.* & Filiuc. *tr. 19. n. 144. & n. 145.* nisi asserantur alia conjecturæ, probationesque, quæ essent, si mater probaret, vel tu scires, eam contra veritatem esse cum adultero, & Maritum graviter elio habuisse, vel, si pater ostendat, tempore, quo tu filium conceptus fuisti, se longè à Patria abfuisse, vel similia. Ratio datæ doctrinæ est, quia cum his administratis contra moraliter redditor tui natalis macula, at sine his super prævalere possit legitiui matrimonii, atque adeo tua pura nativitas.*

7. Matrem eo tempore, quo conceptus, admisisse præter suum virum, etiam hominem alium, vel filium facit colore, corporis gestu esse valde similem adultero, & ejusmodi judicibus, quæ falsa esse possunt, non faciunt moralem de tua illegitimitate certitudinem. Vide hac locuti disputata apud DD. Castrop. *l. 2. d. 4. n. 1. Sanch. à Conf. l. 4. c. 2. d. 1. & 2.* Santarellus *lib. 1. Variar. quest. 4. Verrie. tr. 3. q. mor. 45. & tr. 3. q. mor. 30. in n. 1. Dec. l. 2. c. 1. §. 7. V. filius.*

8. Quid autem erit in sequenti casu? Ego claresco, gnosco, inter meum patrem, matremque interuenit impedimentum dirimens, at ignoro, an bona fide contraxerint, si id enim scirem, jam essem legitimus, ut modo dictum est. At, quia hoc ignoro, & via nulla daret veritatem expiscandi, inquit, an me legitimum esse potare possim?

9. Respondeo, cum Suar. *loc. cit. §. 4. n. 10.* Azor. *de cens. p. 7. diff. 3. dub. 10.* Bonac. *de cens. d. 7. q. 3. p. 4. apud quia nemo debet præsumere delictum ab alio fuisse commissum, idemque, ut probabilius puto, cum Bonac. loc. cit. G. Hurt. *dub. 2. de irreg. diff. 14. num. 56.* Peyra. *de Irregulari Præp. l. 2. quæst. 2. c. 89. num. 106.* Coninch. *de Sac. disp. 18. dub. 12. num. 103.* Dian. *p. 4. tr. 2. ref. 59.* cum Suar. *loc. cit.* si unus tantum fateatur se mala fide contraxisse, sufficit enim tibi præsumere bonam fidem altero.*

10. Sed quid, si uterque malam fidem fateatur? Respondeo, te debere illegitimum reputare, quia nunc ex una parte possidet impedimentum, atque adeo non est casus modo n. 5. dictus, quando certum erat, esse filium ex legitimis nuptiis, & ex alia parte, bona vel mala fides est difficilis probationis, nec aliter fieri potest, nisi ab operantium dicto: Si ergo ipsi parentes dicant, ipsis in hoc erit credendum. Ita philosophus Prates *loc. cit. num. 12.*

Tempus nativitatis filii.

11. Si mulier filium pariat decimo, vel undecimo, post viri mortem, mense, præsumitur filius legitimus, immò, & talis viri filius, si nequeat supponi, alius ex novis nuptiis legitimus esse, vel ex aliqua illicita copula fuisse natum. Ratio est, quia ex Aristotele de Nat.

animalium l. 7. c. 4. Hippocr. lib. de septimo, & octonemstri partu. Valef. 2. epist. fed. 3. comm. 25. Mérol. lib. 1. d. 3. cap. 3. n. 376. toto illo tempore mulieres uterum gerere contingit.

12. Simili ratione, si meretrix nupit, & filium pariat septimo à nuptiis mense, natus reputatur, in favorem matrimonii, legitimus, nisi clara probatio sit in oppositum, quia ex medicis, & experientia, etiam septem menses apti sunt, ad integrum partum efficiendum.

§. III. *Qua ratione cessat illegitimitas, & consequenter hac irregularitas.*

1. **C**essat primò, per subsequens matrimonium legitime contractum inter Parentes. Secundò, an per professionem in aliqua Religione. Tertiò, an ex concessione Principis potentis legitimare? De singulis separatim.

De legitimo per subsequens matrimonium.

2. Natus es v. g. ex Berta, & Antonio solutis, nec ullo impedimento dirimenti alligatis quare tu es eorum filius naturalis. Ii deinde, puta post tuam nativitatem, legitimo matrimonio copulantur. Dico, te statim evadere verè, & propriè, & in omni rigore legitimum, etiam si dictum inter ipsos matrimonium fuerit post multos, & multos annos celebratum, & consequenter, dico, te aptum reddi ad Ordines, & ad beneficia etiam curata, etiam Episcopatus, atque ad successiones temporales; uno verbo, ad omnia, æquè, ac quilibet ab initio legitimus, sine necessitate petendi dispensationem, seu licentiam quamlibet à Summo Pontifice, vel ab Episcopo. Excipe tamen Cardinalatum, ob peculiarem constitutionem Sixti V. postquam Anno 1595. absolute volens, ne legitimatio per subsequens matrimonium se extendat ad reddendum hominem habilem ad Sacram Purpuram.

3. Hæc doctrina certa est, Ex C. tanta qui filii sint legit. & ex l. cum quis, C. de natural. liberis. Covarr. de Spons. p. 2. c. 8. §. 2. d. n. 21. Maiol. tr. 2. d. 172. & passim Doct. citat. à Barb. in Collect. addit. C. tanta, quando, inter tuam nativitatem, & eorum Matrimonium, nullum aliud Matrimonium interfit. Sed quid, si intervenerint alie nuptiæ? Eadem v. g. Berta, ex illicita familiaritate cum eodem Antonio, suscepit filium nomine Cæsarem, postea nupit Petro, quo Petro mortuo, nupit per secundas legitimas nuptias prædicto Antonio, evaditne legitimus Cæsar.

4. Respondeo cum Azor. p. 2. l. 10. c. 4. num. 5. Sayr. de Censur. l. 6. cap. 10. num. 19. Coninch. de Sacram. d. 18. dub. 13. num. 105. Pont. de matrim. l. 1. c. 1. num. 15. aliisque evadere legitimum, quia iam matrimonium hoc legitimum est, atque in nullo impeditur à nuptiis interdictis. Et nota, cum Sayr. l. c. num. 22. Covarr. l. c. num. 10. Maiol. de irregul. l. 1. c. 5. num. 9. tum pro hoc, tum pro antecedenti casu, satis esse, si matrimonium subsecutum sit, tantummodo ratum, quamvis nondum sit consummatum.

5. Petes, Si dictus Cæsar beneficium Ecclesiasticum, & Ordines accipit antequam Berta, & Antonius matrimonio copulentur, validene, & licite beneficium retinere poterit, subsecuto inter dictos suos Parentes matrimonio, & licetene poterit Ordinum usum exhibere.

6. Respondeo. Dividenda est petitio. Nam, quoad beneficium, qui sustinent irregularem invalide recipere beneficia, consequenter docere debent, invalide, & illicitè ipsum ea retinere, etiam subsecuto matrimonio. Ratio est, quia actus semel invalidus per solam remotionem impedimenti, vel supervenientem habilitatem non validatur. Cum ergo hi teneant, invalide ab illegitimo, hoc est ab irregulari, acceptum fuisse beneficium, consequenter tenere debent, non posse revalidari

per supervenientem habilitatem legitimatatis, quam acquirit à subsequente matrimonio.

At quia non putamus supra, cum Præp. 3. p. 9. 1. de irreg. d. 3. num. 18. al. sique validam esse, quamvis illicitam eiusmodi receptionem, ideo consequenter hic concedimus, à superveniente matrimonio illam corroborari ita, ut licetè incipiat possideri beneficium. Retentio enim beneficii in nostra sententia erat illicita solum ob impedimentum irregularitatis; hæc ergo subacta, non remanebit illicita. De fructibus beneficii antea perceptis, lege citatos.

7. Quoad Ordines, dico, cum Sayr. l. c. n. 30. Regin. l. 3. tr. 2. c. 2. n. 72. Dian. p. 4. tract. 2. ref. 59. posse prædictum Cæsarem eos, quamvis Sacros (quicquid alii sentiant) licetè exercere, subsecuto inter eius parentes matrimonio, & ad alios ascendere. Ratio est eadem, quia eiusmodi actus solum erant illiciti ob impedimentum irregularitatis, quo per illegitimitatem Cæsar laborabat, à qua iam nunc est perf. & liberatus.

Hæc non admodum sunt controversa. Illa duo controuertuntur inter Doctores difficiliter, alterum in matrimonio putativo, alterum in filio spurio.

An fiat legitima proles ex matrimonio putativo.

8. Si v. g. Berta, & Antonius dirimenti impedimento affecti, copularentur matrimonio sine dispensatione, idque bona fide, utpote ejusmodi impedimentum inculpate nescientes, dubitatur, an matrimonium solum putativum legitimum sit idoneum, ad reddendum legitimum Cæsarem eorum filium subsecuto ante dictum matrimonium? Ratio affirmandi esse potest, quia, ut supra vidimus, propter bonam fidem Parentum, proles, quæ subsequitur Matrimonium bona fide subsecutum legitima est, ergo etiam videtur legitima esse proles, quæ antecessit. Et quidem propter dictam rationem, ita sustinet Basilus. Pont. de matr. l. 1. c. 1. n. 13. favetque Bonac. de Cens. d. 7. §. 2. p. 3. n. 6 V. Addunt.

9. Respondeo. Et prius moneo duplici modo prædictum casum evenire potuisse. Primò, si Berta, & Antonius erant habiles ad matrimonium inter se celebrandum, quando conceptus, vel natus est filius, sed deinde supervenit impedimentum, propter copulam v. g. quam habuit Antonius cum sorore Berta, ex qua dictus Antonius, dictaque Berta facti sunt inhabiles, ad nuptias inter se celebrandas; celebraverunt tamen cum inculpabili utriusque, vel alterius ignorantia: atque in hoc casu Cæsar filius non fuit spurius, sed naturalis. Secundò, evenire potuit, si Berta, & Antonius erant inhabiles ad dictum Matrimonium eodem dicto tempore, quo natus, vel conceptus est Cæsar, quia v. g. erant consanguinei infra quartum gradum, & id inculpate nescientes, Matrimonium in facie Ecclesiæ contraxerunt, atque in hoc casu filius subsecutus fuit verè spurius.

10. Hoc monito, dico, tum in priore, tum multò magis in posteriore casu Cæsarem filium nequaquam evadere legitimum. Ita Mol. tr. 2. d. 172. Suar. de Cens. d. 50. fed. 1. num. 11. Ratio est, quia hæc prærogativa reddendi legitimum filium, datur Matrimonio, Tanta est (ait Textus cap. tanta, Qui filii sint legitimi, vis matrimonii. At prædictum Matrimonium putativum, Matrimonium non est. Rationi dubitandi facile occorro: Nam, quod Matrimonium bona fide putativum legitime filios post ejusmodi Matrimonium subsecutos, expressè habet in Textu, sed non est expressum, quod simile Matrimonium bona fide putativum legitime filios subsecutos ante dictum Matrimonium, & multo minus filios verè spurios, ex quibus est in secundo casu Cæsar.

An aliquando spurius legitime per subsequens Matrimonium.

11. Casum figuremus claritatis gratia, Berta, & Antonius consanguinei per illicitam copulam subsecipiunt Cæsarem